

CENTRUL DE COLECTARE A LAPTELUI

dr. Ioan Hutu

Fascicula nr. 02-02 august, 2005

INTRODUCERE

Producerea, colectarea si comercializarea laptelui crud se afla sub actiunea Ordinului nr. 389 din 29 august 2002 si a Normei Sanitare Veterinare privind conditiile de sanatate pentru producerea si comercializarea laptelui crud, a laptelui tratat termic si a produselor pe baza de lapte publicate în Monitorul Oficial din data de 28 noiembrie 2002.

Conform legii, prin lapte crud se înțelege secretia glandelor mamare obtinuta de la una sau mai multe vaci, oi, capre sau bivolite, secretie care nu a fost încălzita peste 40°C sau nu a fost supusa unui tratament cu efect echivalent.

Laptele de vaca si bivolita predat la punctul sau la centrul de colectare trebuie sa satisfaca urmatoarele cerinte:

1. sa provina din ferme declarate indemne de tuberculoza si bruceloză;
2. sa provina de la femele care nu prezinta nici un simptom al vreunei boli infectioase transmisibile la om prin intermediul laptelui;
3. sa aiba caracteristici organoleptice (culoare, gust, miros) normale;
4. sa provina de la femele a caror stare generala nu este afectata de vreo afectiune vizibila, infectie a aparatului genital sau digestiv (enterite cu diaree si febra) sau inflamatie ugerului;
5. sa provina de la femele care nu prezinta rani ale ugerului ce ar putea afecta laptele;
6. de la femele care au mai putin de 2 litri lapte/zi.
7. de la femele care nu au fost tratate cu substante medicamentoase, cu exceptia laptelui colectat dupa perioada de asteptare, stabilita conform legislatiei sanitare veterinare în vigoare.

Colectarea laptelui se face în spatii special destinate acestui lucru. Practic, având în vedere marimea si facilitatile pe care le pun la dispozitie, spatiile unde se colecteaza laptele se pot diferentia ca punctul si centrul de colectare a laptelui.

CONDITII GENERALE PENTRU APROBAREA FUNCTIONARII

Conditiiile minimale care trebuie îndeplinite de catre constructiile destinate colectarii laptelui, respectiv punctele si centrele de colectare, sunt urmatoarele:

- un spatiu de lucru de marime suficienta pentru ca activitatea sa se desfasoare în conditii igienice adecvate;
- pardosea rezistenta, impermeabila, necorodabila, usor de igienizat si dezinfectat, cu sifon în pardosea;
- pereti rezistenti, cu suprafete netede, usor de curatat, impermeabili, acoperiti cu materiale de culoare deschisa;
- tavan captusit cu materiale usor de igienizat si dezinfectat;
- usi din materiale necorodabile, usor de igienizat;
- ventilatie adecvata;
- iluminare naturala si artificiala adecvata;
- sursa de apa potabila;
- sistem de evacuare a apei reziduale care sa corespunda conditiilor de igiena prevazute de legislatia în vigoare;

CUPRINS:

INTRODUCERE 1

CONDITII GENERALE PENTRU APROBAREA FUNCTIONARII 1

PUNCTUL DE COLECTARE A LAPTELUI 2

CENTRUL DE COLECTARE A LAPTELUI 2

CENTRUL DE COLECTARE
SI CIRCUITELE SALE 2
UN EXEMPLU DE CENTRU
DE COLECTARE 3

CENTRUL DE STANDARDIZARE 3

**Pentru a putea
produce, comercializa si
colecta lapte trebuie
îndeplinite cerintele
legii si recomandarile
medicului veterinar!**

Punctul de colectare a laptelui nu permite stocarea acestuia. Din acest motiv, se recomanda sa fie amplasat cât mai aproape de fermieri – chiar în ferma unuia dintre fermieri!

Centrul de colectare a laptelui trebuie sa permita stocarea acestuia. Din acest motiv, acesta trebuie sa fie dotat cu tanc de racire a laptelui si, preferabil, cu unitate de racire instantanee.

- facilitati pentru manipularea igienica a laptelui si facilitati pentru igienizarea si dezinfectarea echipamentelor utilizate la transportul laptelui, inclusiv facilitati pentru încălzirea apei;
- spatiu separat sau un dulap cu cheie pentru stocarea detergentilor, dezinfectantilor si substantelor similare;
- spatiu separat sau un dulap cu cheie pentru stocarea materialelor de igienizare si întreținere.

PUNCTUL DE COLECTARE A LAPTELUI

Punctul de colectare a laptelui are o capacitate redusa (50-500 kg lapte la o colectura) si nu permite racirea laptelui, respectiv nu este permisa depozitarea laptelui.

Punctul de colectare este amplasat cât mai central fata de fermieri si permite colectarea laptelui dintr-o regiune mai mica – un sat, o jumătate de sat sau un numar limitat de fermieri. De regula, colectarea laptelui se face dimineata si seara, imediat dupa muls, într-un interval orar bine stabilit: dimineata cu ½ - 1½ ore înaintea iesirii vacilor la pasunat si seara la ½ -1½ ore de la ajungerea vacilor în gospodarii.

Ideea si principiul functionarii punctului de colectare este acela ca laptele sa ajunga în punctul de colectare si sa fie transportat în alte spatii care sa permita fie racirea, fie procesarea, cât mai curând dupa mulgerea laptelui. Practic, laptele trebuie sa ajunga la punctul de colectare în maximum 2 ore de la mulgerea lui.

Alaturi de cerintele generale, inventarul minim pentru un punct de colectare trebuie sa contina:

- aparatura pentru determinarea calitatii laptelui;
- recipiente pentru pastrarea laptelui (preferabil inox, dar pot fi utilizate si bidoanele din plastic sau aluminiu).

CENTRUL DE COLECTARE A LAPTELUI

Centrul de colectare a laptelui are o capacitate mai mare (1.000-10.000 kg lapte), un inventar mai bogat si, de regula¹, permite filtrarea, racirea si pastrarea (depozitarea) laptelui în conditii propice si pentru perioade mai îndelungate.

Centrul de colectare este amplasat într-o cladire special destinata acestui scop, care trebuie sa asigure atât laptelui cât si fermierilor sau persoanelor care vin sa ridice lapte circuite bine stabilite pentru a se putea mentine igiena.

Ideea si principiul functionarii centrului de colectare a laptelui este ca laptele sa ajunga la centru în maximum 2 ore de la mulgerea lui. Un centru de colectare bine dotat trebuie sa permita racirea laptelui de la temperatura la care a fost livrat la 4°C în maximum 3 ore de la colectare. Fata de cerintele generale, inventarul unui centru de colectare trebuie sa contina:

- echipamente pentru racire sau mijloace corespunzatoare pentru racirea laptelui si o instalatie (tanc) de depozitare la rece;
- aparatura pentru determinarea calitatii laptelui.

Centrul de colectare si circuitele sale

Centrul de colectare a laptelui trebuie sa aiba trei circuite:

- **circuitul laptelui** – indiferent de conceperea centrului de colectare, acesta trebuie sa permita receptia, testarea calitatii (permanenta sau prin sondaj) si masurarea cantitatii, racirea, depozitarea (pastrarea) în tanc si pomparea laptelui în cisterna mijlocului de transport.
- **circuitul fermierilor** de la care se colecteaza laptele – acest circuit nu trebuie sa permita iesirea din centrul de colectare a bidoanelor nespalate.
- **circuitul destinat aprovizionarii** trebuie sa fie separat de cel al fermierilor si laptelui aflat în recipiente deschise.

¹ În legislatia româna nu se face diferentiere între punctul de colectare si centrul de colectare; totodata, în cazul centrului de colectare, racirea si filtrarea laptelui sunt optionale.

Centru de colectare - un model posibil

În figura 1 se prezintă un posibil model de centru de colectare a laptelui. Modelul prezentat presupune și existența unui mic magazin pentru informare (cu reviste, pliante, cărți etc.) și aprovizionare cu bunuri de strictă necesitate pentru fermă (dezinfectanți pentru muls, premixuri, lavete, filtre, mansonare pentru aparatele de muls etc.).

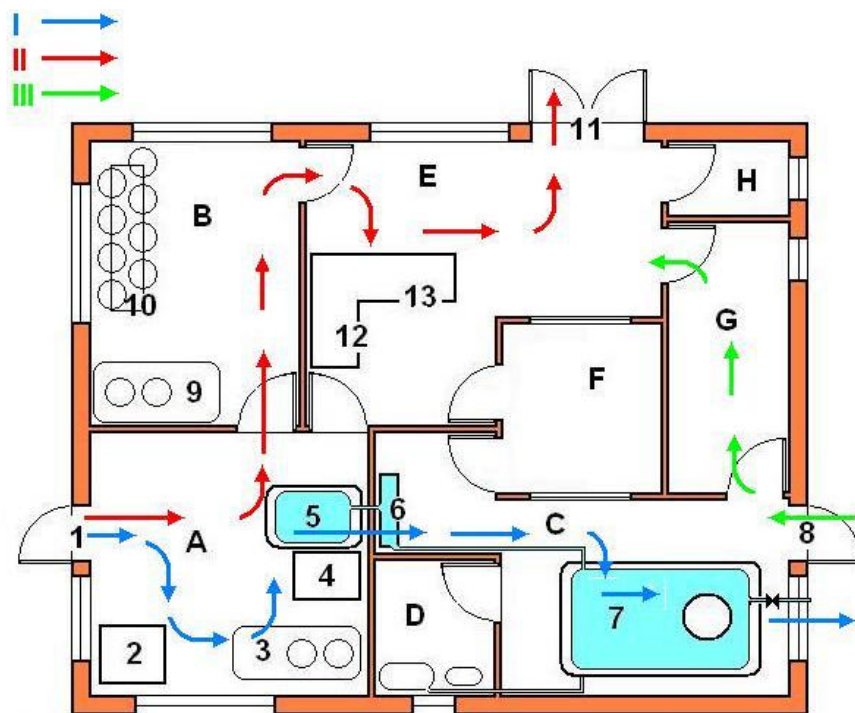

Figura 1. Schița unui punct de aprovizionare - centru de colectare a laptelui

A – camera de recepție; B- camera de spalare a bidoanelor; C – camera tanc; D – spațiu instalat frig; E - magazin și birou pentru înregistrarea laptelui predat; F – Birou manager centru; G – spațiu depozitare pentru bunurile vândute în magazin; H – toaleta.

1 – intrare pentru fermieri care aduc lapte în bidoane; 2 – loc pentru prelevarea probelor de lapte; 3 – loc pentru analiza probelor de lapte; 4 – cântar; 5 – rezervor provizoriu pentru lapte; 6 – unitate de preracire a laptelui; 7 - tanc pentru racirea și depozitarea laptelui; 8 - ușa pentru accesul furcunilor camionului care preia laptele din tanc și pentru aprovizionarea cu bunuri necesare magazinului pentru fermieri 9 - camera pentru spalarea bidoanelor; 10 – rastez pentru scurgerea și uscarea bidoanelor spalate; 11 – ușa pentru ieșirea din centru/magazin; 12 – rafturi magazin pentru aprovizionarea fermierilor; 13 – registrul de înregistrare a cantității și calității laptelui predat la centru.

CENTRUL DE STANDARDIZARE

Centrul de standardizare este o unitate atasată sau nu unui centru de colectare sau a unei unități de tratare ori de procesare, în care laptele crud poate fi degresat sau pot fi modificați constituenții naturali ai acestuia. Practic, dacă se dorește atasarea centrului de standardizare unui centru de colectare, pe lângă cerințele generale, centrul de standardizare ar trebui să dețină:

- containere pentru depozitarea la rece a laptelui crud, echipamente pentru standardizare și containere pentru depozitarea laptelui standardizat;
- instalație de centrifugare sau orice alte aparate pentru purificarea fizică a laptelui.

Scopul acestor construcții, prin care se creează posibilitatea valorificării laptelui, este păstrarea igienei și calității laptelui în ideea obținerii, prin procesarea din fabrică a unor produse care să poată fi oferite consumului.

Urmărind săgețile din figura se pot observa cele trei circuite:

I - lapte
II - fermieri
III – aprovizionare

Figura 1 este o sugestie! Pentru a putea construi un astfel de centru trebuie să apelați la un proiectant și să obțineți toate avizele prevăzute de către legislația română.

Dotat corespunzător, centrul de colectare prezentat în figura 1 poate fi transformat în centru de standardizare.

**Noi va ajutam sa
deveniti ...mai buni**

Alte surse bibliografice recomandate:

*** **Ordin nr. 389** din 29.08.2002 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind conditiile de sanatate pentru producerea si comercializarea laptelui crud, a laptelui tratat termic si a produselor pe baza de lapte.

*** **Council Regulation (EC) no 1788/2003** Establishing a levy in the milk and milk products sector.

Material elaborat de catre :

Dr. ing. **Ioan Hutu** – Asistent la Disciplina de Productie Animala si Tehnologii de Crestere a Facultatii de Medicina Veterinara din Timisoara, director al Unitatii de Extensie

Adresa si contact:

Centrul de Consiliere - Unitate de Extensie

USAMVB Timisoara - 300645, Calea Aradului nr. 119. Timis

Tel/fax: 0256 277127

WEB: www.unitate-extensie.org.ro

E-mail: i.hutu@unitate-extensie.org.ro

Material promovat prin proiectul *Extensie Participativa* – Proiect finantat de catre Unitatea de Management a Proiectelor din cadrul Ministerului Agriculturii si Dezvoltarii Rurale si Banca Mondiala, prin proiectul *Sprijinirea Serviciilor din Agricultura*.

**UNIVERSITATEA DE STIINTE AGRICOLE SI
MEDICINA VETERINARA A BANATULUI**

**CENTRUL DE CONSILIERE - UNITATE DE
EXTENSIE**

Centrul de Consiliere - Unitate de Extensie este o asociatie nonprofit infiintata pe lânga Universitatea de Stiinte Agricole si Medicina Veterinara a Banatului din Timisoara care are ca scop extensia, respectiv transmiterea rezultatelor cercetarii stiintifice catre societate, cu scopul dezvoltarii acesteia.

© 2005 Toate drepturile rezervate Asociatiei Centru de Consiliere - Unitate de Extensie.

Materialul se distribuie gratuit si se poate multiplica, copia sau distribui doar în baza unui acord scris cu Unitatea de Extensie

